

QƏRARI

№ 11

Bakı

şəhəri

19 mart 2025-ci il

“Bankın sistem əhəmiyyətli bank kimi qiymətləndirilməsi Meyarları”nın təsdiq edilməsi barədə

“[Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı haqqında](#)” Azərbaycan Respublikası Qanununun 22.1.17-ci maddəsinə əsasən Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının İdarə Heyəti

QƏRARA ALIR:

1. “Bankın sistem əhəmiyyətli bank kimi qiymətləndirilməsi Meyarları” təsdiq edilsin ([əlavə olunur](#)).

2. Bu Qərarın 1-ci hissəsi ilə təsdiq edilmiş “Bankın sistem əhəmiyyətli bank kimi qiymətləndirilməsi Meyarları” qüvvəyə mindiyi gündən ləğv edilmiş Azərbaycan Respublikası Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasının “Bankın sistem əhəmiyyətli bank kimi qiymətləndirilməsi Meyarları”nın təsdiq edilməsi haqqında” [11 mart 2019-cu il tarixli 1951100014 nömrəli](#) Qərarı ləğv edilsin.

3. Maliyyə bazarlarının hüquqi təminatı departamentinə tapşırılsın ki, bu Qərarın 3 gün müddətində Azərbaycan Respublikasının Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edilməsi üçün Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyinə təqdim edilməsini təmin etsin.

Mərkəzi Bankın sədri

Taleh Kazımov

“Təsdiq edilmişdir”
Azərbaycan Respublikasının
Mərkəzi Bankı
Qərar № 11
19 mart 2025-ci il

Bankın sistem əhəmiyyətli bank kimi qiymətləndirilməsi
Meyarları

1. Ümumi müddəalar

1.1. Bu Meyarlar “[Banklar haqqında](#)” Azərbaycan Respublikası Qanununun (bundan sonra – Qanun) 57-9.2-ci maddəsinə uyğun olaraq hazırlanmışdır və Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən bankların və xarici bankların yerli filiallarının (bundan sonra – bank) sistem əhəmiyyətli bank kimi qiymətləndirilməsi meyarlarını müəyyən edir.

1.2. Bu Meyarlarda istifadə olunan anlayışlar Qanunda verilən mənaları ifadə edir.

2. Sistem əhəmiyyətliliyinin müəyyən edilməsi

2.1. Bankın sistem əhəmiyyətliliyi aşağıdakı cədvəldə verilmiş göstəricilər (kateqoriyalar, indikatorlar və həmin indikatorlara verilmiş xüsusi çəkilər) vasitəsilə qiymətləndirilir:

No	Kateqoriya	İndikator	Xüsusi çəki (%)
1	Ölçü	Cəmi aktivlər	30%
		Depozit portfeli	10%
2	Şəxənlənmə	Maliyyə institutları qarşısında öhdəliklər	8.3%
		Maliyyə institutlarında yerləşdirilən aktivlər	8.3%
		Qiymətli kağızlar üzrə öhdəliklər	8.3%
3	Əvəzolunmazlıq	Ödəniş sistemləri vasitəsilə aparılan əməliyyatlar	7.5%
		Əmanətçi sayı	7.5%
		Unikal müştəri sayı	7.5%
		Maliyyə inklüzivliyi	7.5%
4	Mürəkkəblilik	Birjadankənar törəmə maliyyə alətləri	2.5%

	Ticarət məqsədləri üçün nəzərdə tutulan qiymətli kağızlar	2.5%
--	---	------

2.2. Bankın sistem əhəmiyyətliyi üçün indikatorlar üzrə aşağıdakı maliyyə göstəricilərindən istifadə olunur:

2.2.1. cəmi aktivlər – bankın leverec əmsalının hesablanması üçün istifadə olunan xalis aktiv və balansdankənar öhdəliklərin cəmi;

2.2.2. depozit portfeli – banka aidiyyəti olan şəxslərin, habelə kredit təşkilatları və digər maliyyə institutlarının depozitləri istisna olmaqla, fiziki və hüquqi şəxslərin depozitləri;

2.2.3. maliyyə institutları qarşısında öhdəliklər – dövlət tərəfindən yaradılmış və bank kreditləri üzrə öhdəliyin yerinə yetirilməsinə təminat (zəmanət) verən fondların və digər ixtisaslaşmış dövlət qurumlarının kreditləşmə məqsədilə bankda yerləşdirdikləri vəsaitlər, həmçinin banka aidiyyəti şəxs olan maliyyə institutları qarşısındakı öhdəliklər istisna olmaqla, yerli banklar, bank olmayan kredit təşkilatları, lizing, sığorta, faktoring, lombard təşkilatları və digər oxşar təşkilatlar qarşısında olan öhdəliklər;

2.2.4. maliyyə institutlarında yerləşdirilən aktivlər – ləğvetmə prosesində olanlar istisna olmaqla, yerli banklar, bank olmayan kredit təşkilatları, lizing, sığorta, faktoring, lombard təşkilatları və digər oxşar təşkilatlara qarşı tələblər;

2.2.5. qiymətli kağızlar üzrə öhdəliklər – bankın buraxdığı qiymətli kağızlar üzrə öhdəlikləri;

2.2.6. ödəniş sistemləri vasitəsilə aparılan əməliyyatlar – AZİPS (Real Vaxt Rejimində Hesablaşmalar Sistemi) üzərindən aparılmış əməliyyatların sayı və cəmi məbləği;

2.2.7. əmanətçi sayı – bankda əmanət hesabına malik fiziki və hüquqi şəxslərin sayı;

2.2.8. unikal müştəri sayı – hesabat dövrünün son tarixinə hesab qalığı azı 100 (yüz) manat ekvivalentində olan, habelə son 3 (üç) ay ərzində azı bir əməliyyat aparmış bank müştərilərinin sayı;

2.2.9. maliyyə inklüzivliyi – bankın bankomatları, xidmət etdiyi POS-terminalları, habelə filiallarının sayı;

2.2.10. birjadankənar törəmə maliyyə alətləri – birjadankənar ticarət edilən törəmə maliyyə alətlərinin əvvəlcədən müəyyən olunmuş qiymətlə qalıq dəyəri;

2.2.11. ticarət məqsədləri üçün nəzərdə tutulan qiymətli kağızlar – satış üçün mövcud olan və ticarət üçün alınmış qiymətli kağızların ümumi dəyəri.

2.3. Bu Qaydaların 2.1-ci bəndindəki göstəricilərdən istifadə etməklə hər bir bank üzrə sistem əhəmiyyətlik indeksi aşağıdakı düsturla hesablanır:

$$SII = \left(\sum_{i=1}^n \left(\frac{I_i}{L_i} \times W_i \right) \right) \times 10000$$

burada,

SII – bankın sistem əhəmiyyətliyi indeksi;

I_i – bankın indikator üzrə rüblük göstəriciləri əsasında hesablanmış illik orta göstəricisi;

L_i – indikatorun bütün banklar üzrə məcmu rüblük göstəricilər əsasında hesablanmış illik orta göstəricisi;

W_i – hər bir indikatora verilmiş xüsusi çəki;

n – qiymətləndirilmiş indikatorların sayı.

2.4. Bu Meyarların 2.2.6-cı yarımbəndi ilə nəzərdə tutulmuş ödəniş sistemləri vasitəsilə aparılan əməliyyatlar indikatoru müəyyən edildikdə bu indikator üzrə iki alt-indikator (əməliyyatların sayı və cəmi məbləği) hesablamada proporsional nəzərə alınır (hər alt-indikatorun payı ayrı-ayrılıqda 50% olmaqla).

2.5. Bu Meyarların 2.2.9-cu yarımbəndində nəzərdə tutulmuş maliyyə inklüzivliyi indikatoru müəyyən edildikdə bu indikatora daxil olan üç alt-indikatorun (bankın bankomatları, xidmət etdiyi POS-terminallar, habelə filiallarının sayı) payı ayrı-ayrılıqda 33.3% olmaqla hesablanır.

2.6. Bankın sistem əhəmiyyətliyi aşağıdakı mərhələlər əsasında müəyyən edilir:

2.6.1. hər bir bank üzrə sistem əhəmiyyətlik indeksi hesablandıqdan sonra həmin indeks 420 baza bəndi ilə müqayisə olunur;

2.6.2. yekun sistem əhəmiyyətlik indeksinin nəticələri 420 baza bəndi və bundan yüksək olan banklar sistem əhəmiyyətli bankların siyahısına daxil edilir.

2.7. Sistem əhəmiyyətli bankların siyahısı hər il 1 mart tarixinədək Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının İdarə Heyətinin qərarı ilə təsdiq edilir.

2.8. Sistem əhəmiyyətli bankların müəyyən edilməsi barədə qərar qəbul edildiyi tarixdən 5 (beş) iş günü ərzində bu barədə müvafiq banka və Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinə yazılı məlumat verilir və sistem əhəmiyyətli bankların siyahısı Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının rəsmi internet sahifəsində dərc olunur.